

Pipafigyist

2010. január • IV. évfolyam, 1. szám

Közéleti Civil Hírmondó

Ára: 100 Ft

Hull a hó, hull a hó, mesebeli álom...

A Pedagógus Énekkar elhatározta, hogy Karácsony közeledtével megajándékozza szeretetével a kicsiket és az időseket. Lev Tolsztoj Panov apó karácsonyi meséje, mint egy régi, elfeledett álom, úgy kelt életre 2009 Adventjén a jászfényszaru általános iskola Művészeti Udvarában és az Idősek Otthonában.

Az előadások bensőségeségét jellemezte az a feszült figyelem, amellyel a közönség a mesébe „álmodhatta” magát és az, hogy a kisgyermek és az idősek szeme ugyanazzal a csillogó ragyogással telt meg.

Az „előadókban” így aztán nem maradhatott kétség, sikerült az ajándékozás, magát a Kis Jézust adhattuk ajándékba.

„egy ajándékozó”

Leszállt az este, mindent elborított a decemberi köd. Az öreg suszter szomorúan meggyújtotta az olajlámpást és fáradtan ült le fenn a kosárszékébe. Elővette a könyvet, de olyan nehéz volt a szíve és a szeme is annyira fáradt, hogy nem tudta kibetűzni a szavakat. „Csak álom volt az egész. – mondta magában szomorúan. – Olyan nagyon hinni akartam benne; annyira vártam, hogy eljöjjön.”

Két hatalmas könnyecsepp gyűlt össze a szeme sarkában és legördült az arcán. Hirtelen úgy tűnt, mintha valaki lett volna a szobában. Panov apó könnyein keresztül egy sor embert látott áthaladni a kis szobán. Ott volt az utcaseprő, az asszony kisgyermekével – mindenki, akit látott, vagy akivel beszélgetett aznap. Ahogy elhaladtak mellette, suttogva azt kérdezték. „Nem láttál engem, Panov apó? Nem láttál?”

„Ki vagy?” – kiáltott fel az öreg suszter és nehézkesen felállt, a székből. „Ki vagy? Kérlek, mondd meg!” Azután ugyanazt a hangot hallotta, mint előző este, bár hogy honnan jött, nem tudta volna megmondani. „Éheztem, és ennem adtál, szomjaztam, és innom adtál, jövevény voltam és befogadtál. Miközben ezeken az embereken segítettél, – velem tetted azt.” Majd megint teljes csend lett. A könnyek felszáradtak az öregember szeméből. „Bizony, bizony! – mondta lassan Panov apó, ősz bajuszát pödörgetve. – Hát, mégiscsak eljött!” Elgondolkodva bólogatott. Majd elmosolyodott és szeme újra ragyogott, kis kerek szemüvege mögött.

(Panov apó különös napja

Ruben Sallens meséjét átdolgozta Lev Tolsztoj)

A bensőséges hangulatú karácsonyi ünnepségen került sor az általános iskola nyertes pályázatának bemutatására: **Citibank, Országos Iskolatámogatási Programján** keresztül a 2009-2010-es tanévben 665 000 Ft értékben juttat el hozzánk gazdasági oktatócsoportot, és egyúttal támogatja a JAM program bevezetését – Vállalkozási Iskolai Projekt – VI.P. indítását Jászfényszarun. A programok által a diákok tisztában lesznek

Fotók: Berze Lászlóné

saját pénzügyeikkel, olyan ismeretekre, készségekre (döntés, felelősségvállalás, kockázat felismerése, mérlegelés, csoportos munka, együttműködés, vezetés, kommunikáció, ön-, mások értékelése, mások értékeinek

az elfogadása stb.) tehetnek majd szert, melyek segíthetik az integrációs nevelést, a pályaválasztásukat, majd a munkaerőpiacra való belépést, a vállalkozóvá válást, vagy alkalmazottként a kezdeményező készség kialakulását, fejlődését.

Az ünnepségen az integrációs program csomagjai is átadásra kerültek, amelyek reményeink szerint hozzájárulnak a gyermekek tanulási sikerességének javításához.

IPR menedzsment

Fotók: Kovács Béláné, Pető Magdolna

A Magyar Kultúra Napja – a Himnusz születésnapja (január 22.)

A kézirat szerint Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon fejezte be a Himnusz megírását. Erre az eseményre emlékezve 1989 óta január 22-én ünnepeljük A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁT.

Ezen napon tüntetik ki a pedagógusokat is 1993 óta.

Neumann-ház – Irodalmi Szerkesztőség

Egy sokoldalú irodalmár, egy államférfi és egy zeneszerző

Kosztolányi Dezső születésének 125., Széchenyi István halálának 150., Erkel Ferenc születésének 200. évfordulóját ünnepeljük ebben az évben.

Mindhárom férfiú jelentős, kultúránkat alapjaiban megváltoztató életművet hagyott maga után. Rendkívül termékenyek és tevékenyek voltak, tudásuk szerteágazó, műveltségük komoly alappilléreit életük végéig erősítették. Munkásságuk a pozitív gondolatok mentén, kizárólag a jobbitó szándék által vezérelve segítette a haza ügyét. A reformkortól a II. világháborúig vezető úton rengeteg kérdés, útelágazás keresztelte az életüket, az újítást és a hagyományt egyaránt képviselniük kellett.

Kosztolányi Édes Annája – egyelőre még érettségi tétel – az alapműveltség része. Széchenyi újító gondolatai, melyek tettek-ké váltak, körbevesznek minket. Erkel fő művét, még akkor is, ha – sajnos – szégyenkezve, leszegett fejjel és halkán énekeljük, saját bensőnk részének érezzük. Kosztolányi Dezső az írás minden formájában kipróbálta magát, rengeteget publikált újságokban, tárcákat, esszéket készített. Írt verseket, novellákat, regényeket, a szép magyar beszéd, a nyelvpolás elkötelezett híve volt.

Széchenyiről elég, ha annyit mondunk, hogy a legnagyobb magyar volt. Nevéhez a magyar gazdaság, közlekedés, külpolitika és sport megreformálása fűződik.

Erkel Ferenc óriási életművet hagyott maga után, az emberek nagy része mégis a Himnusz és a Bánk bán zeneszerzőjeként tartja számon. Ez persze nem baj, hiszen nemzeti érzelmeink kifejezésére tökéletesek ezek a dallamok. 2010. hivatalosan is Erkel emlékéve, a bicentenárium kapcsán; az ünnepségek már tavaly elkezdődtek, hiszen a Himnusz születésének 165. évfordulóját ünnepeltük 2009-ben.

Emlékezzünk hazánk nagyjaira, ismerjük meg életüket, munkásságukat! Sok újdonsággal, tanulsággal fognak szolgálni.

Az olvasók figyelmébe ajánlom: a Heti Válasz 2009. december 17., 51-52. számának Újragondolt Kosztolányi című cikkét, valamint az alábbi weboldalakat:

<http://www.erkel-bicentenarium.hu/rendezveny2010.html>

<http://www.szechenyitarsasag.hu>

Nagy Ildikó

Cikkek és karcolatok

(Budapest, 1874. dec. 25.)

Egy éve kísérjük együtt figyelemmel, én és olvasóim, hazánk politikai életét. Most már az utolsó számban, az utolsó napon álljunk meg, ne menjünk tovább, s mint jó ismerősökhöz illik, kik egymástól válófélben vannak, beszéljünk a múltokról, vessünk vissza egy futó pillantást hazánk ötvenkét heti politikai életére. Soha eseménydúsabb év! Nem mintha nagy események rázták volna fel nyugalmunkat: de az egész időn keresztül végighúzódott egy lassú, erőnklet emésztő küzdelem: küzdelem önmagunkkal! Mi, kik mint fennebb mondtam, figyelemmel kísértük beléletünket, megvívástuk annak minden érleltetését, láttuk bajaink szimptomáit, régen észrevettünk egy elkéseredett vajúdat, mely a pártok, de kivált a Deák-párt kebelében forrt, karját megbénítá, tevékenységét megsibbasztá. – Mindenki érezte a gonosz helyzetet, látván a bomladozó épületet, államháztartásunkat, amint egyik kő a másik után lemállik róla, észrevév a helytelen irányt, lett is volna kedve megállni a félúton, de könnyebb volt kitérni a kezdeményezés elől... ..E rövid visszapillantásból láthatják olvasóink, hogy a kormánypárt ez évi élete folytonos vajúdat, folytonos vergődés volt egy új, helyesebb irány után.

Hogy megtalálja-e ezen irányt, mikor miképp és hogyan találja meg, ez most a kérdés, melyre még ma nem képes felelni senki...

Adja isten, hogy az újév hozza meg rá a feleletet, olyannak, aminőnek mi óhajtanók!

Mikszáth Kálmán

Jeles évszázadok

Január

15 éve hunyt el Wigner Jenő Pál (Budapest, 1902. november 17. – Princeton, New Jersey, 1995. január 1.) Nobel-díjas magyar–amerikai fizikus. A Fásori Evangélikus Gimnáziumban érettségizett, 1920-ban beiratkozott a Műegyetem vegyész-mérnöki szakára, de 1921-től a Berliini Műszaki Főiskolán folytatta tanulmányait. A Német Fizikai Társulat összejövetelein kora nagy német fizikusainak előadásait hallgathatta. 1825-ben rövid ideig hazatért és apja mellett dolgozott mérnökként, de aztán újra Németországba költözött. 1830-ban az amerikai Princeton Egyetem felvette tanárai közé, élete végéig kisebb megszakításokkal itt tanított és kutatott. 1963-ban fizikai Nobel-díjat kapott „az atommagok és az elemi részecskék elméletének továbbfejlesztéséért, különös tekintettel az alapvető szimmetriaelvek felfedezéséért és alkalmazásáért.” 1972-ben elméleti fizikai eredményeiért Albert Einstein-díjat kapott.

155 éve hunyt el Pollack Mihály (Bécs, 1773. augusztus 30. – Pest, 1855. január 3.) építész, a reformkor egyik legkiválóbb alkotója. Apja és bátyja is építőmester volt, mellettük sajátította el a mesterséget. Bécsben a Képzőművészeti Akadémián tanult, majd a milánói dóm építésén dolgozott. 1798-ban Pesten telepedett le. Az érett klasszicista építészeti képviselője volt. Jelentős épületeivel, valamint közéleti tevékenységével, a Szépítő Bizottmány tagjaként, hozzájárult a pesti városkép kialakításához. Fontosabb épületei: Pesten a Deák-téri evangélikus templom, a Ludovika Akadémia, a Szép-utcai Almássy-palota, a Pesti Vigadó (1849-ben elpusztult) épülete, a budai Sándor-palota (ma a köztársasági elnök rezidenciája). Fő műve a Magyar Nemzeti Múzeum épülete.

135 éve született és 55 éve hunyt el Bodor Antal (Kolozsvár, 1875. január 8. – Budapest, 1955. január 3.) honismereti és gazdasági szakíró. Jogász végzettségű volt; 1927-től a budapesti Műegyetemen a községfejlesztés tárgy magántanára lett. Első nagy monográfiája, a *Temesvár és Délmagyarország múltja, jelen közállapota és leírása* címmel 1908-ban jelent meg. Ugyanekkor alapította és hat évig szerkesztette az *Alföldi Gazda* című szegedi lapot. Fő érdeklődési területe a falukutatás és -fejlesztés volt. 1935-ben a Falukutató Intézet igazgatója lett és ettől kezdve foglalkozott egy nagy honismereti bibliográfia tervével. A 14 ezer címet tartalmazó, terjedelmében és jelentőségében is nagy mű 1944-ben jelent meg *Magyarország helyismereti könyvészete 1527–1940* címmel.

210 éve született Jedlik Ányos (Szimő, 1800. január 11. – Győr, 1895. december 15.) fizikus, kiváló oktató. Benedek rendi szerzetes volt, tanulmányait a rend iskoláiban végezte és tanári pályáját is ezekben az intézményekben kezdte. 1839-ben lett a pesti tudományegyetem fizika-mechanika tanszékének professzora. A fizika számos szakterületével foglalkozott, elsősorban azonban az elektrotechnika érdekelte. Évekkel megelőzve kortársait megalkotta „villámdelejes forgonyait”-t, amelyekben az álló- és forgórész egyaránt elektromágnes volt. Ezek a készülékek az elektromotorok ősei. Legismertebb felfedezése az öngerjesztés elve, illetve az „egysarkú villanyindító”, azaz a dinamó. Ennek műszaki leírásában fogalmazta meg Jedlik 1861-ben – tehát legalább hat évvel Siemens és Wheatstone előtt – az öngerjesztés (dinamó) elvét.

110 éve született Fekete István (Gölle, 1900. január 25. – Budapest, 1970. június 23.) író, számos ifjúsági könyv és állattörténet írója. Mezőgazdásznak tanult Debrecenben, majd Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémián. Gazdatisztként, majd a 1849-es tisztogatásig a Földművelésügyi Minisztériumban dolgozott. Utána egy ideig csak alkalmi munkákat végezhetett, 1951-ben jutott tanári álláshoz. Első műve a Gárdonyi Géza Társaság pályázatára 1936-ban íródott *A koppányi aga testamentuma* volt, regényei (pl. *Zsellérek*) és forgatókönyvei (pl. *Dr. Kovács István*) alapján hamarosan az ország legjobb írói között tartották számon. 1846-ban indexre került és az ÁVO is súlyosan bántalmazta. Hosszú ideig csak az *Új Ember* és a *Vigília* folyóiratok fogadták írásait, ezekben elvtelen kompromisszumok nélkül publikálhatott. Az „erdész-vadász irodalom” egyik legismertebb művelője. Jókai mellett minden idők legolvasottabb magyar írója. Műveit magyar nyelven közel 9 millió példányban adták ki, sok művéből (pl. *Tüskevár*, *Bogáncs*, *Vuk*) készült nagysikerű film vagy rajzfilm. Külföldön tíz nyelven, 12 országban, jelentek meg könyvei.

150 éve hunyt el Bolyai János (Kolozsvár, 1802. december 15. – Marosvásárhely, 1860. január 27.) az egyik leghíresebb magyar matematikus, Bolyai Farkas matematikus fia. A bécsi hadmérnöki akadémián végzett, 1833-ig (betegsége miatt ekkor nyugdíjazták) a birodalomban dolgozott hadmérnökként. 1820-1823 között alkotta meg és az 1831-es *Appendix* című művében írta le a nemeuklideszi geometriát, amelyek nélkülözhetetlen alapot jelentettek a 20. század fizikai elméletei. (Ahogy egy apjának írt levelében fogalmazott: „Semmielőtt egy új, más világot teremtettem”) 1846-tól haláláig Marosvásárhelyen élt, és folytatta matematikai kutatásait.

190 éve hunyt el Pálóczi Horváth Ádám (Kömlőd, 1760. május 11. – Nagybjom, 1820. január 28.) költő, író, hagyománygyűjtő. Rövid földmérői pályafutás után 1783-tól élete végéig Somogy, illetve Zala megyei községekben gazdálkodott. 1790 táján már országszerte ismert, népszerű költő volt. Kazinczy Ferencsel éveken át levelezett; Csokonai Vitéz Mihályt barátjává fogadta. Amikor németgyűlölet versei miatt eljárást indítottak ellene, azok megtévesztő átköltésével terelte el magáról a gyanút. Országgyűlési követként 1790-től kezdve csaknem minden országgyűlésen részt vett. A vallási vitákban a tolerancia álláspontját képviselte. A nyugati feminista mozgalmat is megelőzve szót emelt a nők választási és hivatalviselési joga érdekében. 1789-től a pesti, később a zalaegerszegi szabadkőműves páholy tagja volt.

(Forrás: Neumann-ház – Jeles napok, MTA FKFI – HISTÓRIA, Új Könyvpiac – Évszázadok)

A 13. Jászkun huszárezred rövid története

(Részlet Babucs Zoltán hadtörténész tanulmányából – 2. rész)

1859 szeptemberében kapott jelentős mérvű létszámfeltöltést a 13. önkéntes huszárezred, méghozzá úgy, hogy egy-egy régi sorozású huszárezred adott át huszárokat. Így az 5., 8., 9. és 12. huszárregimentek adtak át egy-egy századot 4. osztályukból.

lett egyesült Pulz ezredes lovasdandárával, ám mielőtt csatlakoztak volna a dandárral, Medolánál menetből kergettek szét egy lancieri (ulánus) ezredet. A königrätzi katasztrófa hatására a császári hadvezetés Észak-Itáliából kívánt csapatokat az „észa-

A 13. Jászkun huszárezred átvonul Bonyhádon a XIX. század végén (Garay Ákos festménye)

1860-tól Welsben állomásoztak, ezredtulajdonosi méltóságukat 1861-1885 között Friedrich Liechtenstein herceg lovassági tábornok töltötte be. Az ezred elnevezése 1860-1862 között több ízben változott, végül 1862. július 7-től a császári-királyi 13. Jász és Kun huszárezred nevet kapták. Használták az ezredtulajdonos nevét is, de inkább a Jászkun megnevezéssel voltak ismertebbek.

1862-ig önkéntesekből került ki, 1862-től rendes sorozás útján szedték össze az ezred legénységét a 32. (pesti), 46. (szege-di), 60. (egri), 68. (szolnoki) és a 69. (székesfehérvári) gyalogezredek hadkiegészítési területéről. Maga az alakulat kitűnő hírnévnek örvendett, sok külhoni – francia és német – tiszt látogatta meg gyakorlataikat, szemléiket. 1864-ben emelték hadilétszámra a Jászkun-huszárokat, s Itáliába vezényelték, Padua környékére.

Először az 1866-os olasz-osztrák háborúban kerültek tűzbe gróf szapári, széchi-szigeti és muraszombati Szapáry László ezredes 13-as huszárszárjai. 1. századuk a peschierai és legnanói erődök védőseregéhez tartozott. A Peschierában elhelyezett félszázad Jászkun-husár a járőrharok állandó résztvevője volt, Gustav Siebenbrock Edler von Wallheim százados vezényletével végeztek felderítő manővereket az erőd környékén. Vitézségükért elsőként az 1866-os háború folyamán a 13-as huszároktól tüntették ki az arra érdemeiket.

A custozai csata után az olaszok visszahúzódtak, ekkor a 13. huszárezred 4 százada a kapott parancs értelmében Goito mel-

ki” frontra átcsoportosítani. A Jászkun-huszárok is menetparancsot kaptak, előbb lóháton, majd vasúti szállítással Vöslau felé indultak, de menetközben érte őket a békekötés híre. Harctéri helytállásáért a Jászkun-husároktól egy tiszt a Vaskorona Rend III. osztályát, 7 tiszt a hadiékítményes Katonai Érdemkeresztet kapta meg, a legénység soraiból az I. és II. osztályú Ezüst Vitézségi Érmert 2-2 huszár érdemelte ki.

Az ezred állomáshelye az I. világháború kitöréséig több ízben változott: Brzezany (1866), Székesfehérvár (1871), Temesvár (1874), Budapest (1886), Kecskemét (1893), Jaroslau (1904), Lancut (1906), Székesfehérvár (1912). 1882-ben a dalmáciai lázongás időszakában a 13-asok 5. századát rendfenntartási teendőik ellátása végett Dalmáciába vezényelték, 1912-ben a balkáni válság miatt hadilétszámra emelték az ezredet.

Jászkun-huszárok 1914 tavaszán

1914-1918 között az ezred a császári és királyi 10. lovashadosztály kötelékébe tartozott. Helyszűke miatt lehetetlen felsorolni összes fegyvertényüket, így táblázatban foglaljuk össze, mely frontszakaszokon harcoltak a Nagy Háborúban:

Frontszakasz:	Időpont:
Keleti front (Bukovina, Dnyeszter, Pripjatj-mocsarak, Luck, Swininchy, Kowel, Szelwow-Swininchy)	– 1916. október 23-ig
Erdélyi frontszakasz (Kárpátok, Gyimes)	1916. október 24. – 1918. április 31.
Olasz front	1918. május 1. – 1918. november 4.

Az egyik legvéresebb ütközet, melyben részt vettek a Jászkun-huszárok, Limanowánál zajlott le 1914. november 28-a és december 18-a között. A galíciai hadművelet során az osztrák-magyar hadsereg felfogta a Krakkó irányába törő orosz gőzhengert, s a Dunajec folyó mögé vetette vissza. Az egyik legválságosabb arcvonalszakaszon, a Limanowa–Neu Sandez közötti Jabloniec-hegyvonulaton küzdött a 10. közös lovashadosztály, köztük a 13-as huszárok. 1914. december 8-11. között folytak a legsúlyosabb harcok, melynek során a hiányos gyalogsági kiképzésű huszárok az orosz rohamait gyalogsági ásókkal és puskatussal verték vissza. Az ütközet során a hadosztály elvesztette ütközetlétszámának közel a felét, a Jászkun-huszárok vesztesége halottakban, sebesültekben és eltűntekben 122 fő volt.

1917. március 13-án kongatták meg a lélekharangot a lovasság felett, s a huszárok végleg lekényszerültek a lövészárkok sarába. Az 1914-1917 közötti háborús időszak igencsak lepassztotta a lovashadosztályok lóállományát, köszönhetően azok helytelen felhasználásának és egyre nehezebb ellátásának. A hadsereg-főparancsnokság ezért elrendelte a császári és királyi 1., 2., 4., 5. (honvéd), 6., 8. és 10. lovashadosztályok ló-

ról szállást, s megkezdtek azok gyaloghadosztályokká való átszervezését. A háború vége felé lassacskán már csak nevükben különböztek gyalogos bajtársaiktól.

Hogyan is élték meg ezt az időszakot a Jászkun-huszárok? Idézzük erre vonatkozólag Deryny (Szlavnich) György huszárszázadost: „1917. március 13. Ma ránk szakadt a világháború legszomorúbb napja. Vége a magyar lovas szellemnek, vége a magyar virtusnak, mindennek vége! Több mint két éve tapostuk a lövészárkok sarát, harcoltunk becsületes magyar bakák módjára, de azért volt valami bennünk, ami minden embertől többet tud kihozni, ami megtízszerezte gyenge létszámunkat: a lovas szellem, a huszár virtus! Ha vissza is kellett mennünk, örültünk, nem csüggedtünk, mert vissza kerültünk lovainkhoz, és ezen hű barátaink vittek minket ismét oda, ahol az arcvonalat veszély fenyegette, hol ismét magyar huszárra volt szükség, hogy gyakran réseket betömjünk testeinkkel, megbillent helyzetet ismét helyrehozzunk.”

A Nagy Háború folyamán a 13-as huszároktól elesett 34 tiszt és 568 altiszt és legénységi állományú huszár. Az ő emléküket is őrzi az a Hősi Emlékmű, melyet 1926-ban avattak Jászberény városának főterén.

Felnőttképzési Civil Hálózat Megyei Műhelymunka

A megye több településéről is érkeztek érdeklődő civil szervezetek, hogy 2009. december 7-én egy műhelymunka keretében részt vegyenek a Civil Házban egy hatékony civil partnerség és szakmai érdekképviselet kialakításában.

Mindazon egyesületek, alapítványok, akiknek a tevékenységében hangsúlyos, vagy kizárólagos szerepet kap a formális, nem formális, vagy informális képzés, a művelődés fejlesztése ennek a hálózatnak a keretében egy erőteljesebb érdekérvényesítéssel valóban képesek lesznek fejleszteni azokat a tevékenységeket amelyekért létrejöttek.

Nagyné Kiss Mária megyei koordinátor bevezetőjében összefoglalta a program keretében eddig elért eredményeket: a megválasztott képviselők számára megrendezett képzést, a tervezett műhelyeket. A projekt a TÁMOP 2.5.1. programkeretében zajlik az ország 4 régiójában 12 megyében, megyénként 20 civil szervezet bevonásával.

Turóczy Dr. Veszteg Rozália, aki a program megyei képviselője, s nagyon aktívan vesz részt az érdekérvényesítő munka előkészítésében előadást tartott a felnőttképzéssel kapcsolatos törvények, jogszabályok

jelenlegi állásáról, hiszen mindannyiunk számára nagyon fontos, hogy a legújabb információkkal rendelkezünk.

Kétségteljesen az összegyűjtött legérdekesebb része a probléma fa összeállítása volt, amely kemény fejtörést okozott a résztvevőknek. Végül a következő főbb problémákat gyűjtöttük csokorba.

- nem ismerjük fel az egymásra utaltságot, esetleges az együttműködés
 - motiválatlanok a résztvevők (minek tanuljak, úgysem jutok előre)
 - kevés helyi szereplő van (civil szervezet)
 - bizalomhiány a civil szervezetek iránt
 - a civil szervezetek kapacitás problémái (személyi és tárgyi)
 - információáramlás és kommunikáció gyengeségei
 - túlszabályozottság (rugalmatlanság, változó jogszabályi környezet, adminisztráció)
 - „letagadjuk”, hogy amit csinálunk az felnőttképzés
- A problémák országos összegyűjtését követően kerül sor a konkrét célok és stratégia megfogalmazására. A következő műhelymunkára január végén kerül sor.

Hatékony érdekképviselet kialakítása az Észak-alföldi régió területfejlesztésben érintett civil szervezetei körében – Jászfényszaru

Célok

Az Észak-alföldi Regionális Civil Egyeztető Fórum (a továbbiakban CEF) kapacitásának fejlesztése, valamint, hogy a CEF működésével hatékonyan biztosítsa a társadalmi szervezetek részvételét a területfejlesztést érintő döntések meghozatalában. Ezen kívül szeretnénk, ha minél több civil szervezet csatlakozna a CEF munkájához, és aktívabban részt vehetnének a kistérségi, regionális fejlesztési tervek kidolgozásában, megvalósításában azok a civil szervezetek is, akiknek nincs módjuk formális csatlakozásra a CEF munkájához.

CEF-problémák

A pályázati program megvalósítására azért van szükség, mert a CEF munkája során több problémába ütközik: nem megfelelő számú a CEF tagság, nem elég hatékony az érdekképviselet, nincs nagyobb mértékű javaslat- és vélemény megfogalmazás. Így a CEF munkájának nem érzékelhető kellő mértékben a jelentősége, nincs CEF és civil szervezetek között rendszeres információáramlás.

Megoldások, a megvalósítások

2009. októbertől kilenc fórumot tartunk az Észak-alföldi régióban: három kistérségenként egy fórumot szervezünk, melynek célja a CEF munkájának népszerűsítése, új civil szervezetek bevonása a CEF munkájába, műhelyfoglalkozások keretében pedig szükségletfeltárások készítése.

Így került sor arra is, hogy 2009. december 4-én a járszági, szolnoki, törökszentmiklósi civil szervezetek képviselői Jászfényszaru vethettek részt ezen a fórumon. Vendégünk volt Giczey Péter

Újévi koncert Jászfényszaru

Levelt hozott a posta, kedves meghívó volt a levélben Jászfényszaru Város Önkormányzatától.

Invitáció Újévi Operett és Musical Koncertre. Hát ezt is megértük! Felsorakoztunk azokhoz a városokhoz, akik koncerttel köszöntik az új esztendő.

2010. január 3-án (vasárnap) ünnepi hangulatban érkeztek a meghívottak a Petőfi Művelődési Házba. Jó volt körülnézni és üdvözölni az ismerősöket, azokat, akik a közért dolgoznak, másoknak szerveznek programot, hozzájárulnak munkájukkal, hogy a település napról-napra városiasabb legyen. Mi kell ehhez? Mindenekelőtt a jó infrastruktúrán kívül kulturális programok, közösségi színterek, színvonalas szabadidő felhasználási lehetőségek, szórakozóhelyek és sportlétesítmények, terek a találkozásra, beszélgetésre.

Az est háziasszonya, Solti Lilla köszöntötte a megjelenteket, és felkérte Győriné Dr. Czeglédi Márta polgármesterasszonyt újévi köszöntőjének megtartására. Polgármesterasszony a szabadság és a közösség fogalmi rendszerének összekapcsolásával indította mondanóját: „Mit is jelent az igazi szabadság, lehetünk-e szabadok a közösség szolgálata nélkül? Együtt, egységben tudjuk elképzeléseinket megvalósítani. Elindítottunk egy kezdeményezést, s szeretnénk, ha hagyomány lenne belőle, s ez rajtunk is múlik.”

Ezt követően a műsorvezető bemutatta a Musicart-classic Koncertzenekart, s koncertmesterét, Bondor Erika hegedűművészt, s elindult a kellemes és felemelő dallamok szárnyalása. A hölgyek elegáns nagyszélyben, az urak frakkban.

Mit is írhatnak? Az opera és operett irodalom kedvelt áriáit hallhattuk Szabó Krisztina, Zábrádi Annamária, Dániel Gábor előadásában, megtűzdelve néhol szubrett – Ladinek Judit és táncoskomikus – Csutka István által előadott duettekkel.

Remekül szórakoztunk.

Mi adta az est varázsát? Mindenekelőtt a felkészült zenekar, a szép ruhák, a fülbemászó dallamok, a pezsgő után felszolgált pezsgő, s az, hogy koccinthatunk egy jobb jövőre.

A szünet utáni részben sajnos elmúlt az élő zene varázsa, bár az énekesek ezt megpróbálták kiegyenlíteni.

Néha csak utólag tudtuk meg, hogy ki és mit énekelt, de úgyis ismerte a jelenlévők nagy része az elhangzott műveket. Így Solti Lilla kissé félresikerült konferálása sem tántoríthat el bennünket attól, hogy jövőre is találkozunk!

Reméljük, hogy ez az est is bekerül a fontos társasági események sorába Jászfényszaru.

Nagyné Kiss Mária

CEF delegált, dr. Gedei József RFT képviselője, Jászberény polgármestere, Győriné dr. Czeglédi Márta, Jászfényszaru város polgármestere s jelen volt több mint 20 civil szervezet képviselője. Összegezve a fórumon elhangzottakat: javítani kell a civil aktivitást, a döntések előkészítésében való vélemény – nyilvánítást, felelősről is segíteni kell a civil szféra működését mind anyagilag, mind szakmailag. Társadalmisításra megfelelő időalapot kell biztosítani. Legyenek a különböző civil szervezetek számára is elérhető pályázati lehetőségek – jónak és fontosnak tartjuk az NCA további működését.

A rendezvény helyi szervezését a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság vállalta fel.

Kovács Béla
projektmenedzser

Az oszétek az iráni nyelvű népek csoportjához tartozó etnikum, mely kettészakítva él Európa és Ázsia határán, a Kaukázus hegyei között.

A hétszázézer oszét közül félmillióan élnek az Oroszországhoz tartozó Észak-Oszétia-Alánia Köztársaságban (fővárosa Vlagyikavkáz). Az oszétek 1774-ben helyezték magukat orosz fennhatóság alá. Az 1991-ben Grúziától elszakadt Dél-Oszétiában (fővárosa Chinvali) 65 ezren vallják magukat oszétnek. Élnek oszétek Grúziában és Törökországban is. Az oszétek a szarmata-alánok leszármazottai. E népcsoportból származnak a magyarországi jászok is, az oszétek legközelebbi rokonai. Ma a cirill ábécét használják. Többnyire ortodox keresztények, de jelentős a moszlimok

Oszétek

száma is. Az oszétek saját nyelvükön „iron”-nak nevezik népüket, „Iriston”-nak hazájukat.

2009 májusában – eleget téve Észak-Oszétia parlamentje meghívásának – a Jászok Egyesülete négytagú delegációja révén először látogattak jászok az oszétekhez. Azóta Jászberény város is felvette a kapcsolatot az oszét fővárossal, Vlagyikavkázzal.

Irodalom:

Kosztá Hetagurov: Oszét líra (fordította Kakuk Mátyás). Budapest, 2009

Kakuk Mátyás: Szkíta–magyar nyelvhasználat. Budapest, 2009

Kovács J. Béla: A Nap gyermekei. Nartok. Jász-alán hősmondák. Budapest, 2008.

Kosztá Hetagurov: Vadászat kaukázusi turra¹ (1. rész)

Zebat aul² mindössze tizenhárom portából állt. A szaklyák³, mint a fecskéfészkek voltak a sziklaszirtekre felragasztva, egészen a felhőkig emelkedtek fel a mély hegyszorosból. A szurdok sziklás fenekén morajló patak aranyfonálnak tűnik az aulból letekintve. Sem egy bokrocska, sem egy szál fa az egész környéken! Mindenütt sziklák, csak sziklák vannak, mohával benőve, meg csupasz, életelen kövek.

Ebben az aulban oszétek⁴ laktak, akik nagyon szegényesen éltek, mert nem rendelkeztek sem kaszálókkel, sem szántóföldekkel. A férfiak kaukázusi turokra vadásztak, az asszonyok pedig a háztartásra ügyeltek. A tehének helyett kecskéket tartottak, a lovak helyett pedig szamarak szolgálták. Akinek kétszámara volt, már gazdag embernek számított. Az egész aul baromfiállománya csak egy bóbítás kakasból és két-három kendermagos tyúkocskából állott.

Ősszel az aul környéke még siralmasabb képet mutat. A csenevész fő megsárgul. Szürke felhők ereszkednek az aulra; a gleccserek felől hideg szél fúj. Elkezdődnek az esőzések, a derek és a havazások...

Egyébként szeptember végén olykor még verőfényes napok szoktak lenni, hűvös reggelekkel és kellemesen meleg estékkel. A lemenő nap sugarai bearanyozzák a hegyek szeszélyes csúcsait. A völgyet áttetsző füstfelhőske takarja, amelyből mint az elvárásolt kastélyok állnak ki a csipkés sziklák. Távol a mélyben a nyughatatlan patak morajlik, mintegy billentyűk ezrein átfutván töri meg a sziklák néma csendjét.

Az ilyen esték egyikén az aul szélső szaklyájához egy oszét ifjú érkezett.

– Tédó! – szólalt meg, nem lépven be a szaklyába.

– Ki az? – felelt rá egy férfihang, és hamarosan egy zömök férfi jelent meg a keskeny ajtóban, szürke cserkeszkában⁵ és lenvászon sapkában.

– Te vagy, Szabán? Jó estét! – fordult jókedvűen az oszét fiatalemberhez.

– Mi újság?

– Az az átkozott bakkecske elvitte az egyik bocskoromat és csak a fonott talpát hagyta meg nekem – mondta a fiatalember szinte könnyezve.

– Hát ez meg, hogy történt?

– Nagyon egyszerűen. Megjavítottam, bekentem, majd kiraktam őket a friss fűre. Csak fel kell majd húznom őket... Majd a puskámmal kezdtem bibelődni. Ideje már kovát cserélni benne, gondoltam. Kicseréltem... Fel akarom húzni a bocskoromat... A balos a helyén van, a jobb lábának nyoma veszett. Itt is, ott is elkezdtem keresni – Sehol sem találok. Faggatom a nővéremet, előveszem a fivéremet – senki sem tud róla semmit. A bakkecske pedig ezalatt csak rágózik, kérőzik a sötét sarokban. Az anyám vette észre. Egyedül csak a talpát tudtuk tőle elcibálni.

– Kellemetlen eset – állapította meg Tédó nevetve –, de még sikerülhet megjavítanod.

A hold feljövetelekor várunk.

– Csakugyan? – Hát megköszönöm. – Hála legyen Afzatinak⁶, aki holnap hajnaltól összereteli nekünk a sarlósszarvúak nyáját.

– Megyek, máris megyek! – És az ifjú oszét gyors léptekkel elindult a görbe utcán.

– Ne feledd el a többieket is figyelmeztetni – kiáltotta utána Tédó, miközben visszafordult a szaklyába. Tédó szaklyája két részből állt. Az egyikben, fonott sövény mögött a kecskék voltak berekesztve, a másikban pedig maga a gazda lakott. A lakó részben a déli falon egy kis rés szolgált ablakként. A földes padló közepén égett a tűz. A füstje a mennyezet nyílásán át távozott. A tűz felett üst lógott. A fiatalasszony lepényeket formált a sötét tésztából, s az után megsütötte őket a forró hamuban. A tűzhely másik oldalán egy öregember üldögélt, és egy csecsemővel foglalkozott. Ez volt az éppen most belépő Tédó családja:

az apja, a felesége és a fiacskája. Zuráb – így hívták az öreget – valamikor híres vadász volt; azonban az öregség erőt vett rajta: meggyengült a látása, s átadta a puskát a fiának. A fiú nem hozott szegényt az apjára, a legjobb vadász lett az aulban. Amikor Tédó a vadászatokra készülődött, Zuráb vidámmá és beszédessé vált. Visszaemlékezett a fiatalságára, és ellátta a fiút a szükséges tanácsokkal. Csak Zalina, Tédó fiatal felsége szenvedett mindig olyankor, amikor a férje vadászni készülődött. Rengeteg történetet hallott a turok vadászatának veszélyeiről, és emiatt féltette a férjét. Amikor hangot adott az aggályainak, Tédó rendszerint kinevette a női gyávaasága miatt. Ki nem állhatta a könnyeket, sohasem sírhatott előtte.

– Ki járt itt? – kérdezte Zuráb, amikor a fia visszatért a szaklyába.

– Szabán – felelte Tédó. – Azt kéri, várjak rá holdkeltéig, mert nem sikerült felkészülnie. Mondtam neki, hogy jól van.

– Persze! Persze! – helyeselt az öreg. – Mi is mindig így csináltuk. A hold korán felkel – sikeresek lesztek. A holdas éjjel a turok lejjebb ereszkednek. Ha az Egerösvényen mentek, akkor hajnalra elcsíphetitek őket a szorosban.

– Így van – jegyezte meg a fiú –, azonban ezen az ösvényen veszélyes éjjel felmászni.

– Anyámasszony katonái! – vágta a szemébe az öreg. – A turra vadászok nem ismerhetnek semmiféle akadályt. Ezen az ösvényen ködös éjjel is felkapaszkodtam, záporosóban. Egyszer, a három barlangon túl majdnem az életemmel fizettem érte – majdnem lezuhantam – de nem esett bajom, megkegyelmezett az úr.

– Magamat nem féltsem – mentegetőzött Tédó. – Mind egyik kövecskéjét ismerem ennek az ösvénynek; azonban lesznek közöttünk tapasztalatlan vadászok is, tartok tőle, nem egyeznének bele.

– A gyerekeket soha nem szükséges megkérdezni, jegyezte meg ridegen az öreg.

Elkészült a vacsora. Zalína levette a bográcsot, két csészt rántott levessel töltött tele, és a lepényekkel együtt a háromlábú alacsony kerekasztalra helyezte őket. Tédó fogta az asztalt, és az apja elé rakta. Az öreg átadta a gyermeket az anyjának, és imádság közben megtörte a lepényt. Tédó tisztelettel az apja mellé ült, s elkezdtek vacsorázni.

Zalína a szokás szerint a gyermekkel a karján álldogált. Amikor Zuráb az utolsó korttyal is végzett a csészeből, megsimította a szakállát és megköszönte az úrnak az ételt, Tédó gyorsan fogta az asztalt, és a felesége elé tette. Zuráb pipára gyújtott, sikert kívánt a fiának az előtte álló vadászatra, és elindult aludni. Abban a részben aludt, ahol a kecskék tartózkodtak. Az öreg kivonulása után Zalína is vacsorázni kezdett. Tédó fogta a fiúcskát, a térdére ültette és a feleségével tréfálkozott:

– Mit lógatod úgy az orrod? Talán ismét a nagyanyádra gondoltál?

– Kérlek, ne menj azon az átkozott ösvényen – mondta csendesesen Zalína, és a csésze fölé hajolt. Egy hatalmas könnyesepp gördült le a napbarnított arcán, és belepottyant a levesébe.

– Talán azt kívánnád, hogy ennek a szaklyának az ablakából vadásszak a turokra?

– De, ha... ne adja az Isten... valamiféle szerencsétlenség történe?...

– Ejnye, lelkecském! Ha nem akarja az úr, nem esz meg a medve... Ha mégis valami baj történne – folytatta vidáman, a fiacskáját ringatva –, látod, milyen derék fiúcska! Eltart és el is temet téged? Így igaz, fiacskám? Eltemeted a mamát?

A gyermek kacagott és integetni kezdett a kezecskéivel. – Dzsigit⁷ vagy, egyszóval – igazi dzsigit vagy! De mégis menj most anyádhoz! – Tédó férfiasan megcsókolta a gyermeket, és átnyújtotta az anyjának.

– Ehen e, úgy látszik a hold is felkelt – folytatta tovább, kitekintve az ablakocskán. Hát ez azt jelenti, szedelőzködj és gyereünk!...

– Szépen kérlek, ne menj el ma – rimázkodott neki Zalina síró hangon.

– Elment az eszed! – kiáltotta Tédó. – Ehen akarsz elpusztulni?!

– Majd kihúzzuk valahogyan – halaszd a vadászatot máskorra.

– Azután miért?

– Csak... úgy félek

– Ha-ha-ha! Bolond vagy! Mitől tartasz? Nem először fordul elő... Hál Istennek, eleget tapasztaltam már – meg mindig tanul valamit az ember... No, elég ebből, elég... Légy okos. Hiszen meg kell élnünk valahogyan. Miből éljünk meg, ha nem a vadászatból. Tehát ne félj, a többit pedig bízd rá Szent György⁸ akaratára. Ne légy gyáva, és én akkora kecskebakot hozok haza, hogy te magad is felcsapsz vadásznak – becsületszavamra!

– Tédó! Hé, Tédó! – hallatszott egy hang az utcáról.

– Megyek már! – kiáltotta neki Tédó feleletül, és leakasztotta falról a puskát, a táskát és a kámzsát, majd kiment az utcára. Az Egerösvény mindenkor veszélyes, az éjszakai közlekedőkre pedig még inkább az. Hol kígyóként kanyarog a sziklahasadékok között, hol meg meredek lépcsőként kúszik fel a függőleges falakra, hol gyíkként tónik el a megközelíthetetlen szirtek ráncai között, hol pókfónálként veszi körül a feneketlen szakadékokat, hol meg teljesen eltűnik a sziklaomlások és görgetegek káoszában. Egyes helyeken olyan szűk, hogy nincs hová rakni a lábat vagy éppen négykézláb kell átcsúszni rajta. A bátor utasra minden egyes lépéskor ráeshet egy leváló sziklatömb, minden pillanatban kockáztatja az életét, olyan feneketlen mélységbe zuhanhat, ahol még a holló sem talál majd rá. Tédó a többiek előtt ment. A lábai már fáradtak, azonban lankadatlanul kapaszkodott felfelé.

(fordította: Kovács J. Béla)

(1) kaukázusi tur: (capra caucasica) kaukázusi vadkecske; a kelet-kaukázusi kecske hossza 130-150 cm, a tömege 45-80 kg.; egy kelet-kaukázusi kecskecsorda 12 egyedből áll; füvekkel, levelekkel táplálkozik; a kelet-kaukázusi kecske a farkas és a hiúz zsákmányállata.

(2) aul: kaukázusi hegyi falu

(3) szaklya: hegyoldalba vágjt lakóhelyiség

(4) oszétek: a jászokkal rokon kaukázusi nép, közös őseik az alánok voltak, a XIII. század elején a mongolokkal vívott vesztes csata után a jászok Magyarország területére kértek bebocsátást, az oszétek pedig a Kaukázus védhető völgyeibe húzódtak vissza

(5) cserkeszka: cserkesz kaftán, hosszú, szűk, középen ráncolt köpeny, az oszét viselet része volt

(6) Afzati: az oszét mitológia szerint a vadak istene

(7) dzsigit: ügyes kaukázusi lovas, bravúr-lovas, itt elismerés, dicséret

(8) Szent György (oszétül Uasztirdzi) a férfiak védőszentje

Kosztá Hetagurov (1859–1906)

Az oszét irodalom megeremtője, költő, próza- és újságíró, festőművész. Októberben Oszétiában országszerte megünnepelték születésének a 150. évfordulóját. A 2009. esztendő Hetagurov-évének szánták. Az ő nevét viseli a főváros, Vlagyikavkáz egyeteme is. A róla elnevezett legrangosabb oszét nemzeti művészeti díjat ebben az évben a Jászágrról és az alán hősi múlt-ról filmeket készítő Temina Tuajeva filmrendező és forgatócsoportja kapta. Ugyancsak októberben ünnepelték Vlagyikavkáz város jubileumát is. Ezekben az ünnepségeken Jászberény város küldöttsége is részt vett.

Az anyagot közzé tette **Dr. Dobos László**, a Jászok Egyesületének ügyvivője

Kiskalendárium

(Január – Boldogasszony hava)

Január 1. – újév, kiskarácsony napja.

A polgári év kezdőnapja.

- újévi köszöntés,
- jósló, varázsló előírások, tilalmak, pl.: az első látogató férfi legyen,
- a baromfiévés tilalma,
- általános hiedelem, hogy ami ezen a napon történik valakivel, az ismétlődik egész esztendőben,
- újév napján semmit nem adnak ki a házból, mert akkor egész éven át minden kimegy onnan
- bőség és szerencsevarázslás,
- férjjóslás, pl: amelyik lánynak a kocsonyacsontját viszi először el a kutya, az megy leghamarabb férjhez
- időjárásjóslás, pl: ha újév napján csillagos az ég, rövid lesz a tél,

Január 6. – vízkereszt, háromkirályok napja

A napkeleti bölcsekről és Jézusnak a Jordán vizében történt megkeresztelkedéséről emlékezik meg az egyház.

A karácsonyi ünnepkör zárónapja, a farsang kezdőnapja.

- víz- és házszentelés,
- három királyjárás,
- időjárásjóslás: a vízkereszt enyhe idő még nagy hideget jósol.

Vízkereszt utáni második vasárnap

- A kánai menyegző ünnepe, énekének előadása.

Január 17. – Remete Szent Antal napja

A háziállatok védszentjének ünnepe

- Szent Antal tüze (orbánc) gyógyítása ráolvasással.

Január 18. – Piroska napja

- Időjárásjóslás: ha Piroska napján fagy, negyven napig el nem hagy.

Január 21. – Ágnes napja

- Időjárásjóslás: ha Ágnes hideg, engesztel Vince, hogy teljék a pince.

Január 22. – Vince napja

- Időjárás- és termésjóslás: hogyha szépen fénylik Vince, megtelik borral a pince

Január 25. – Pál napja (Pál-forduló)

A Pál-forduló: A Jézust üldöző Saul ezen a napon tért meg, s lett belőle Pál apostol.

- Időjóslás: az e napi derült idő hosszan tartó hideg előjele.

Jeles napok, ünnepi szokások

A disznótor

Az MTA Néprajzi Kutatócsoportja az 1970-es években megpróbálta összegyűjteni, megőrizni a hagyományos paraszti kultúra számos elemét, az eszközökön kívül a hagyományokat, még élő, de lassanként feledésbe merülő szokásokat. A következő írás a disznótorral kapcsolatos szokásrendet írja le, amely már a rögzítés pillanatában is jórészt korábbi emlékek összegyűjtéséből tevődött össze. Azóta, az életmód gyorsuló változásával együtt jócskán átalakultak az itt leírtak is. Ki-ki összehasonlíthatja, mi változott és mi él tovább, jóllehet, módosult formában.

Disznótornak, lakodalomnak télen van az ideje. Tréfás debreceni mondás szerint azért, mert ilyenkor nem romlik el a hús és nem savanyodik meg a menyasszony.

A disznóölés, s az utána következő disznótor a téli hónapok jelentős és várt eseménye. Régen még a gyermekek sem mentek aznap iskolába. Ilyenkor korán kezdődött a nap az egész család számára: még alig pitymallott, s már zörgetett a kapun a disznóölő koma vagy sógor, mert a saját disznóját senki sem vágta le szívesen. A perzselés után – amely a fehér havon, kékes hajnalban szép látvány, s a gyermekeknek nagy mulatság volt – pontos rendben haladt a munka. Mindenkinék megvolt a feladata: az asszonyok sütötték a vért reggelire, tisztították a fokhagymát, mosták a beleket, töltötték a hurkát, aprították a zsírnak való szalonnát, a böllér bontotta fel a disznót, készítette a kolbászt, szóta a szalonnát. A gazdának ezen a napon csak az volt a dolga, hogy szíves szóval, tréfával s jó borral tartsa a segítőköt. A disznóölés előkészítésében, majd az

egész napi munkában a háziasszonynak segítettek a szomszédasszonyok, s a közeli rokonok. Ez a segítség kölcsönös volt: a háziasszony később visszasegített, ha a szomszédoknál volt disznóölés. Ebédre orjalevest és paprikás húst főztek az asszonyok, de ekkor nem sokat időztek az evéssel, mert még sok munka várt rájuk. Kora délután hozzáláttak a vacsora készítéséhez. A nap fénypontja a disznótor volt, amelyre nemcsak azokat hívták meg, akik egész nap segítettek, hanem másokat is, elsősorban a közeli rokonság köréből, a szomszédokat és a jó barátokat. A disznótorra a böllér hívta meg a vendégeket úgy, mintha virrasztóba hívná őket. Elmondta tettetett szomorúsággal, hogy „szegény öreg befejezte”, s hogy „mostanában már nem evett, legutóljára is mennyit hörgött”, s csak a legvégén árulta el véletlen szóval, hogy milyen virrasztóba is hívogat.

Kun család és a Juca disznó, 1938 – Kiskunfélegyháza
Fotó: Dinnyés József daltuljados családi gyűjteménye

Estefelé gyülekeztek a vendégek. Jó kedvvel, köszönettel léptek be a házba. Az asszonyok sorra leültették a meghívottakat, a fő helyre a böllér került, mellé az idősebbek, majd a férfiak és az asszonyok jöttek, s az asztal végén a fiatalok. A tor tyúkhúslevessel kezdődött, amelybe az előző nap este készített csigatésztát tettek, majd az elmaradhatatlan töltött káposzta következett, sült kolbász, sült hurka, pecsenye, s hájas pogácsával, rétesel fejeződött be. Vacsora közben vége-hossza nem volt a tréfának, vidám szónak. A böllér elé tett töltött káposztából veréb röpiült ki, amit az asszonyok csavartak bele tréfából. De a következő percben az asszonyok készítette hurkából került elő bugylibicska, fadarab, amit meg a férfiak csempésztek bele, hogy megrézfálják az asszonyokat. Az ablak alatt kántáló gyerekek hangja hallatszott:

Eljöttem én kántálni-kántálni

Ablak alatt fát vágni

Én is fogtam fülét-farkát

Adjanak egy darab hurkát!

Gyakran előfordult, hogy tréfás kedvű asszonyok, lányok rossz ruhába öltözve, bekormozott arccal, lakodalmas menetet imitálva, karjukon kosárral hívatlanul beállítottak a disznótoros házba, énekeltek, vidám rigmusokat mondtak, táncoltak, s mindez növelte az amúgy is vidám hangulatot. Amikor kosarukba megkapták a kolbászt, hurkát, eltávoztak.

Sok helyen volt szokásban, hogy a disznótoros ház ajtajába egy ágas-bogas gallyat állítottak, amelyre tréfás versikét tartalmazó cédulát függesztettek. Elbújtak a sötétbe, s várták, míg a háziak észreveszik a nyársat, leveszik róla a cédulát, s helyébe hurkát, kolbászt raknak, amit aztán nagy lopakodások közt vittek el.

Tör közben gyakran megemelték a poharukat, mert különben nem lenne szerencsésük a jövő évi disznóval. A vacsora végeztével a gazda szokott a legtöbbször nótát kezdeni, amelyet a többiek folytattak. Azt szerették, amelyiknek minél több verse volt. Régebben előkerült a tambura, s a bőrduda is, s jó kedvük kerekedvén megforgatták az asszonyokat. Ilyenkor a gyerekeknek sem kellett lefeküdni, ez a nap számukra is ünnep volt, s még éjfélkor is ott tébláboltak a felnőttek körül.

A jó disznótor sokáig tartott, gyakran még 2-3 óráig is elmulatoztak, majd általában együtt mentek el, egy ajtónyitással, de a háziasszony addig nem engedte el őket, míg nem tett mindegyiknek a kosarába egy kis kóstolót, kolbászt, hurkát, hájas pogácsát. Felhajtván az utolsó poharat is, jó egészséget kívánva elindultak hazafelé a jól sikerült disznótorról.

Forrás: Szemerkenyi Ágnes

Tátrai Zsuzsanna-Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások

Kaszainé Ocskó Györgyi

Jászságért díjasok Jászfákóhalmán

Évek óta Jászfákóhalmán jönnek össze az esztendő végén a Jászságért díjasok, hogy szót váltsanak a lepergett esztendő legfontosabbnak vélt eseményeiről. December 29-én Fodor István Ferenc, a rendezvény házigazdája 12 órakor köszöntötte a tíz megjelent díjazottat, és dr. Dobos Lászlót a Jászok Egyesületének ügyvivőjét.

Harapni- és innivaló várta a vendégeket. Zsíros kenyér, pogácsa, sütemény és forralt bor mellett baráti hangulatú, derűs beszélgetés, eszmecsere folyt. A 2009-es évben a Jászság számos helytörténeti, honismereti kiadvánnyal gazdagodott, és ezekről szívesen beszéltek az alkotók és olvasók egyaránt. Szóba került a Vallo-mások című kötet és keletkezésének története, de az alattyáni és a portelki kiadvány is elismerést keltett.

A 2010-es esztendő ugyancsak gazdag könyvtermést ígér. Hamarosan sor kerül a Győri Jánosról szóló könyv bemutatására Jászkiséren, de a Jász Múzeum és a Jászapáti működő Honismereti Kör is folytatja értékmentő munkáját. Ez utóbbi arra készül, hogy háborús emlékeket tegyen közzé.

A KÉSZ Jászberényi Szervezete pedig ismét unikális kiadvánnyal lepi meg az olvasókat, hiszen a város hitéletéről jelentet meg könyvet 2010 karácsonyán. Nem-sokára megjelenik a Jászok Egyesületének gondozásában az a kiadvány, mely bemutatja azon személyiségeket, akik elnyerték a Jászságért Díjat, de kézbe vehetjük a jászsági nyomdák krónikáját is.

A kiadványok mellett szó esett a kutatási területekről is, fontos információcserékre került sor a kutatók között egy-egy téma kapcsán. A mintegy háromórás együttlét megerősítette az egyesületi tagok összetartozását és hozzájárult a 2010-es esztendő sikeréhez.

Farkas Ferenc

Forrás: Tutihír

Hónapok régi magyar nevei

Amikor első alkalommal találkoztam hónapjaink magyar nevével egy naptárban, olvasás közben végig pergett előttem egy teljes év. Láttam a hó fergeteget, ahogy végig szárguld az utcákon, az olvadó jeget a folyón, a tavasz első óvatos virágait, a hűvös szél által borzolt réteket és legelőket. Az éledő fákat és bokrokat, ragyogó smaragdzöldbe öltözködve, az életet adó áldott Nap aranysárga sugaraival borított virágos mezőket. A terméstől roskadozó gyümölcsösöket, az érett kalászokat amint a szélben lágyan hajladoznak. Az aratókat a földeken, a frissen kaszált tarló illata betölt mindent. Gépek és ember szorgoskodnak mindeütt, s a kis magoncok félszen megbújnak a földben. Az erdők tarka ruhába öltöznek, majd ruhájukat félszen a földre ejtik, és a vastag lombtakaró alatt, az új életről álmodik Földanyácskánk.

Régi magyar elnevezések

Január	FERGETEG hava
Február	JÉGBONTÓ hava
Március	KIKELET hava
Április	SZELEK hava
Május	ÍGÉRET hava
Június	NAPISTEN hava
Július	ÁLDÁS hava
Augusztus	ÚJKENYÉR hava
Szeptember	FÖLDANYA hava
Október	MAGVETŐ hava
November	ENYÉSZET hava
December	ÁLOM hava

Segíts, hogy a feledés homálya ne rabolja el tőlünk, régi hagyományaink és múltunk tengernyi emlékét. Hiszen a múlt nélkül, nincs jelen és nincs jövő.

Baliné Bazsó Mária

Kell egy csapat...?!

Az önkormányzati képviselőtestületi ülésről szóló tájékoztatóban az előterjesztések között szerepelt a Sportegyesület belső ellenőrzésének tapasztalatairól szóló jelentés megtárgyalása, amelyből kitűnik, hogy a Sportegyesület évente 7 millió forintból gazdálkodik, s mint tudjuk, az összes többi civil szerveződés pedig 1.5 millió forint támogatást kap. A Sportegyesület – amely tulajdonképpen 95%-ig a focicsapatból áll, a közpénzből kapott támogatási összegekkel nem tud határidőre, pontosan elszámolni, míg a többi civil szervezet számlákkal igazoltan megteszi mindezt.

Mérjük egyformán minden szervezetet! Ezért lehetővé kell tenni a többi támogatásban részesülő részére is, hogy ne legyen szükséges bizonylat- és számlamásolatokat benyújtani, hanem egy kellően részletezett kimutatást kelljen csak készíteniük. A SE részére ezt az előterjesztést fogadta el a képviselőtestület. (Habár nem kifejezetten ez a bevett gyakorlat a támogatások elszámolásánál.)

A felnőtt focisták aktuális kezdőcsapatában rendszeresen 3-4 fényszaru játékos kap lehetőséget. Jelenleg a megyei I. osztályú bajnokságban az utolsó előtti helyen állnak. Az utánpótlás csapataink ellenben elő-

kelő helyeket foglalnak el a korosztályos bajnokságokban. A Sportegyesület költségvetéséből az utánpótlás-nevelésre fordított összeg nincs arányban az idegenlégiósokkal teletűzdelt felnőtt csapatával. Az eredmények ismeretében a fiatalok támogatására kellene több anyagi forrást biztosítani. Azt meg csak mellékesen említjük meg, hogy a Jászfényszarui Fiatalok VSE támogatása csak 200 ezer forint.

Településünk az Új Néplapban megjelent kimutatás szerint az adóbevétel összegét figyelembe véve megyénkben a harmadik legnagyobb összeggel gazdálkodó város Szolnok és Jászberény után. Igazán megengedhetné magának, hogy civil szervezeteit hasonló odaadással támogassa, mint a Sportegyesületet. A Nemzeti Civil Alapnál kezelt pályázataikkal kapcsolatban az alábbiakat olvashatjuk: 2005-ben nyert 150.000 Ft-ot és elszámolt, 2006-ban: nyert 600.000 Ft-ot és elszámolt 2007-ben nyert 500.000 Ft-ot, de visszavonták az összeget, 2009-es pályázata pedig érvénytelen volt. Érdemes megnézni a többi jászfényszarui civil szervezet eredményeit tanulságképpen a www.nca.hu honlapon.

Kaszai Tamás

Zarándoklat Medjugorjébe

Október 19-24. között zarándokúton voltunk Medjugorjében. Ez a település Bosznia-Hercegovinában fekszik, horvátok lakta vidéken. Itt 1981. június 24. óta csodálatos események történnek mind a mai napig; 28 év óta minden áldott nap Szűz Mária jelenés tanúi lehetnek az arra kiválasztott horvát fiatalok.

Keresztény emberek tudjuk jól, hogy égi Édesanyánk közvetítő az ő Szent Fia, Jézus Krisztus és az emberek között. Szűzanyánk azt akarja, hogy mindnyájan eljussunk Jézushoz – őáltala. Nekünk, magyaroknak különösen fontos őt tisztelnünk és szeretnünk, hiszen magyar hazánknak ő a patrónája, Nagyasszonya. Medjugorjét ugyan a

Az áldott Szűz, mind a „Béke Királynője” jelent meg, a fiatalok által üzeneteket, kéréseket közvetít az egész világ számára. Buzdít a bensőséges, szívből jövő imára, bőjtire, bűnbánatra, Isten és egymás iránti szeretetre.

Medjugorjét a világ minden részéről már a zarándokok milliói keresték fel, ahonnan szinte minden ember kegyelmekkel gazdagodva és más emberként tér vissza hazájába. Nagyon sok megtérés történt ott, ateisták kíváncsiságból látogatták meg a helyet, és mint mélyen hívó emberek távoztak onnan. Az idej nyári ifjúsági találkozón hatvanezer fiatal vett részt, a zarándokok száma évről-évre növekszik.

Aki már járt Medjugorjében, szinte kivétel nélkül mindenki visszavágyik újra, valami felsőbbrendű erő hívja és vonzza ismét oda a szívet és a lelket. Mi, katolikus

Szentszék még nem ismerte el jelenési helyként, de több nemzetközi egyházi bizottság döntését várja.

A medjugorjei gyönyörű énekek még hosszú ideig a fülünkbe csengenek. (Szerecsére az interneten kivétel nélkül mind meghallgatható: www.mladifest.com)

Köszönet illeti Kemenes Gábor atyát, lelki vezetőnket, akinek mostani hívó szavára több mint ötszáz ember kelt egyszerre útra. Isten és a Szűzanya iránti szeretete és hatalmas lelkesedése mindnyájunknak követendő példa kell hogy legyen. Külön köszönet Sarnyai Andreának, aki tolmásként kiváló munkájával segített bennünket. Nem csak egyszerűen fordított, hanem nagy lelki átéléssel továbbította a horvát szentmiseket, szentségimádásokat, előadásokat nekünk, magyaroknak.

Görbéné Amália

Színjátszó kör Jászfényszarun

A kép 1940-ben készült. Jászfényszarun már akkor is működött amatőr színjátszó kör.

A darab címe: Fekete Toborzó, amelyet 1940. december 25-26-án és 29-én játszottak – a háború árnyékában. A szereplők:

Állósor: Morvai János, Ceglédi Mária, Kiss Ilonka, Ceglédi Klárka, Török Etelka, Deák Erzsébet, Varga Sándorné.

Ülősor: Kiss Antal, Rusai Johanka, Dr. Bencze József (a darab rendezője), Zsámboki Ilonka, Dávid Miklós.

Egyetlen személy kiléte nem ismert! Ő a kislíú a dobbal. Hátha valaki felismeri!

Kedves Olvasók!

Kérjük és várjuk a segítségüket, írjanak nekünk a színjátszás élményeiről, ha hallották szüleiktől, nagyszüleiktől, a darabokról, a szerepekről s az „ismeretlen” kislíúról.

A fotót és a szereplők neveit közre adta: Szabó Istvánné Dávid Erika

A Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság kiadványai

ZARÁNDOKÚTON A JÁSZSÁGBAN

A jászfényszarui egyházközségünk kétnapos zarándokutat szervezett, melynek során meglátogattuk a Jászság valamennyi templomát.

Ehhez kapcsolódóan jelentettük meg a Jászság katolikus templomait bemutató könyvet, amely a templomok rövid ismertetését és fotóit tartalmazza. A könyv szerzői: Farkas Kristóf Vince, Pető István. A felelős kiadó: Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság. A könyv vásárlói ára 1000 Ft/db.

JÁSZSÁGI CIVIL NAPTÁR 2010

A 2010. évi civil tervezői naptár, amelyben megtalálhatók a jászfényszarui civil szervezetek s a velük kapcsolatban lévő jászsági, megyei szervezetek adataira. A naptár egyes hónapjait a népfőiskolai társaság Fotóműhelyének tagjai által készített fotók díszítik. A naptár vásárlói ára 600 Ft/db.

Továbbra is kapható:

a „GYÖKEREINK” – Jászfényszaru a Duflex Fotográfiai Stúdió szemével.

Bedekovich Füzetek 5. c. könyv, amely fotókat és verseket tartalmaz (Jászfényszaru, 2004). Vásárlói ára: 1800 Ft.

VÁLLALKOZÓ NŐI PRAKTIKÁK ÉS FORTÉLYOK – elmélet és gyakorlat a mindennapokból.

Vállalkozó nők kézikönyve (Jászfényszaru, 2008). Vásárlói ára. 700 Ft.

A kiadványok megrendelhetők, megvásárolhatók Jászfényszarun a Bedekovich Népfőiskolánál és a kijelölt helyeken. Érdeklődni lehet: Kovács Béla • info@bedekovich.hu • 06-30-579-0164

Közérdekű telefonszámok

Orvosi ügyelet: 06-37-341-040

Mentők: 104

Tűzoltóság: 105

Tűzoltóparancsnok (Jászfényszaru):

06-30-974-5690

Rendőrség (Jászberény): 107

Rendőroros: (Jászfényszaru):

57-422-138, mobil: 06-70-330-7626

TIGÁZ hibabejelentés: 06-28-430-488

Falugazdász: 06-30-598-1307

Vízmű: hibabejelentés munkaidőben:

06-57-422-631,

munkaidőn túl: 06-30-275-3350

Szennyvíz-ügyelet: 06-57-423-938

(munkaidőben) és 06-30-429-4195

ÉMÁSZ hibabejelentés: 06-40-282-828

Kleopátra Patika, Szabadság u. 40.:

06-57-424-046, 06-30-244-1456

Pipafüst

Közéleti Civil Hírmondó

Kiadja:

Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság
Felelős kiadó: Kovács Béláné Pető Magdolna

Szerkesztőség:

5126 Jászfényszaru, Füst Sándor u. 1.
Fax: (57) 422-527 • E-mail: info@bedekovich.hu
Szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Palencsár Csaba

Készítette: az Új Berea Kft.

Tel.: 455-9080, fax: 455-9081

e-mail: ujbera.kft@chello.hu

Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója

ISSN 1789-6304

A lap megjelenését támogatja:

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Nemzeti Civil Alapprogram

Regionális szakmai nap, hospitálás Jánoshidán

Meghívót kaptunk 2009. december 11-ére, IPR szakmai napra, Jánoshidára, ahol az iskolánkat 7 fővel képviseltük. A régió több mint 110 résztvevőjét Jánoshida polgármestere köszöntötte, illetve bemutatta azt, hogy településük számára mennyire fontos az iskola. Erről a jó kapcsolatról, az együttműködésről, a számtalan pályázati lehetőség kiaknázásáról szolt az igazgató asszony is. Jelenleg az iskola a Jászsági Többcélú Térségi Társulás keretein belül működik (8 intézmény).

Ezt követően az OKTADOR régiós iroda vezetője Demeter Iona, illetve Bényei Sándor (ig.) köszöntötte a jelenlévőket. A továbbiakban az alábbi bemutató foglalkozásokon vettünk részt:

- **Kooperatív tanulásszervezés az 1. osztályban** – Majorosné Gerhát Éva nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus magyar órát tartott
- **Tanulás tanítása az 5. osztályos nem szakrendszertől oktatás keretében** – Mészárosné Vas Márta magyartanár, drámapedagógus
- **Továbbtanulás segítése, pályaorientáció a 8. osztályban** – Nagyné Barta Vilma, osztályfőnök
- **Osztályfőnöki óra a 7. osztályban:** karácsonyi ajándékkészítés – Horváthné Szabó Katalin, osztályfőnök

• **Alsó tagozatos halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztése** – Dányi Éva, nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus

• **Felső tagozatos halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztése** – Tóthné Répási Anett, gyógypedagógus

• **Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók mentorálása** – Turócziné Eszes Mária

Ezt követően került sor az intézmény IPR gyakorlatának bemutatására, ahol referátumokat hallottunk az alábbi munkacsoportok működéséről:

- **Projektmenedzment:** Tóthné Eszes Éva
- **Óvoda – iskola átmenet:** Majorosné Gerhát Éva
- **Általános iskola – középiskola átmenet:** Turócziné Eszes Mária
- **Mérési, fejlesztési munkacsoport:** Tóthné Répási Anett
- **Módszertani adaptációt segítő munkacsoport:** Mészárosné Vas Márta

A szakmai nap szervezése, lebonyolítása, a kollégák segítőkészsége mindannyiunkat magával ragadott – csak köszönet illeti a jánoshidai iskola tantestületét.

A látottakról, az elhangzottakról, a hasznos tapasztalatokról szeretnénk mielőbb egy szakmai beszélgetést, tájékoztatót szervezni az érdeklődő kollégáinknak.

Kovács Béláné Pető Magdolna
IPR menedzment

Fotók: Kovács Béláné Pető Magdolna

Az ülést Polgármester Asszony vezette, a képviselők közül nem hiányzott senki, 17.00-kor érkezett Kovács Tímea, 17.50-kor érkezett és Kis Zoltán, és 19.05-kor érkezett Sinkovics Rajmund. Az ülésen 9 nyílt és 1 zárt napirendi pont szerepelt.

A testületi ülés előtt az Önkormányzat dicséretben és pénzjutalomban részesítette Farkas Bertalant, a település lakóját, aki hosszú éveken keresztül nagyon sokat tett úgy a roma kisebbségért mind a település teljes lakosságáért különböző egészségnevelési programok szervezésével.

Első napirendi pontban Molnár Imre, a Helyi Választási Bizottság elnökhelyettese ismertette, hogy a kislistas választási szabályoknak megfelelően Szabó Lászlóné jogosult a Berze Péter lemondása miatt megüresedett képviselői hely betöltésére. A képviselő asszony ezt követően letette esküjét.

Második napirendi pont első felében városunk közbiztonsági helyzetének értékelésére került sor. 2009-ben november 20-ig 167 bűncselekmény vált ismertté, amely az előző évihez képest jelentős emelkedést nem mutat. A helyi rendőrség létszámhelyzete stabilizálódni látszik, hiszen egy fő rendőr áthelyezése folyamatba van Jászfényszarura. Jelentősen emelkedett a szabálysértési feljelentések száma, valamint

az ittas vezetővel szembeni intézkedés. A város önkormányzata a 2009-ben nyújtott anyagi támogatását (400 ezer Ft) 2010-ben is biztosítani tervezi, valamint lehetőség szerint az „Út a munkába” program keretében egy fő ügyviteli alkalmazottat kíván foglalkoztatni az őrön. Halmai Ferenc rendőr alezredes, kapitányságvezető az állampolgárok önszerveződésén alapuló polgárőrség megalakításának fontosságára hívta fel a figyelmet. A beszámolót a Testület egyhangúan elfogadta.

Az ötödik napirendi pont a Javaslat az Önkormányzat 2010. évi munkatervére címet viselte. A munkatervből csak a november-decemberre tervezett ülés napirendjének emelem ki: „Alakuló ülés”.

A hatodik napirendi pont részeként a helyi iparüzési adóról szóló rendeletét módosította az Önkormányzat. Az előterjesztésben az adó éves mértéke az adóalap 1.8%-a szerepelt. Polgármester asszony hozzászólásában kiemelte, hogy a tervezett 1.4 milliárd Ft adóbevétel akkor is teljesül, ha az adó mértékét 1.6%-ra mérsékelnék. A Sam-

sung jelen lévő képviselője nagyobb mértékű csökkentést várt, de a testület úgy döntött, hogy a település előtt álló feladatok végrehajtása érdekében ennél alacsonyabb adómérték nem írható elő. Az Önkormányzat azt is elfogadta, hogy 2.5 millió Ft adóalapig (ami kb. 140 helyi vállalkozást érint) ne kelljen adót fizetni. Ez az adózóknak 1.3 millió Ft kiadáscsökkentést jelent. Az előterjesztéseket egy tartózkodás mellett fogadták el.

A nyolcadik napirendi pontban az előterjesztések között szerepeltek a következők:

- A Dózsa György u. 3. szám alatti ingatlanl kapcsolatos adásvételi szerződés megkötésének elhúzódása miatt megteendő feladatok. Az eladónak a hivatalos megbeszélés után sokára jutott eszébe, hogy a kapott összeg után személyi jövedelemadó is kellene fizetni.

A Testület egyöntetűen kifejezésre juttatta, hogy az IVS kapcsán tervezett bontási-építési munkálatokhoz biztosítandó ingatlanokat nem kívánja jelentősen túllértékelt áron megvásárolni.

Arcüreggyulladás

Kevesen vannak azok a szerencsések, akik még nem tapasztalták meg az arcüreggyulladással járó fejfájást, bedugult orrot, a fejben lévő feszítő érzést. Sőt a statisztikák azt mutatják, hogy a lakosság 5%-a krónikus arcüreggyulladásban szenved.

Hogyan alakul ki ez a fájdalmas betegség? Leggyakrabban az őszi-téli nátha szövődményeként jelenik meg. Megfázáskor vagy influenzás betegség esetén az ornyálkahártyánk az elsődleges védelmi vonal. Szervezetünk kórokozók elleni küzdelmének az első eredménye az orr nyálkahártyájának a gyulladása. A gyulladás miatt az ornyálkahártya megduzzad és nem csak a légutakat zárja el, hanem az orr és az arc egyéb üregei közötti járatokat is.

A nyálkahártya gyulladása könnyen átterjedhet az orrból az arc egyéb üregeibe, leggyakrabban az orrmelléküregei gyulladnak be elsőként, ezt követhetik az arcüreg, majd (legritkábban) a homlok üregek.

A gyulladást nem csak vírus fertőzés válthatja ki, hanem lehet az bakteriális vagy gombás fertőzés eredménye, valamint lehet még allergiás reakció következménye is. Kevesen tudják, hogy a reflux betegség miatt a nyelőcsőbe visszaáramló gyomorsav is kiválthatja az arcüreggyulladást.

Tünetek: Torokfájás. Szem körüli, arc, orr, vagy homloktáji fájdalom, nyomásérzékenység, duzzadás. Az orrmelléküreg feletti bőr kipirosodása. Orrdugulás, nehezített légzés. Csökkent szaglás és ízézés. Köhögés. Rossz lehelet. Fáradtság. Láz. Émelygés.

A legjobb amit tehetünk – mint minden betegség esetén – a megelőzés. Próbáljuk elkerülni a meghűléses betegségeket. A náthás időszakban minden nap legalább kétszer használjunk tengervizes orrsprayt. Naponta egyszer gőzöljünk eukaliptuszos, vagy kakukkfűves, vagy kamillás gőzzel. A gőzölő vízbe tett hidrogén-peroxid a tüneteket gyors enyhülést eredményezi. Az orrfújás ne történjen túl nagy erővel, mert így a váladék visszajuthat az orrmelléküregekbe. Mindig csak az egyik orrlyukat fújjuk, miközben a másikat elzárjuk.

Hálószobánkban is használjunk párasító készüléket, vagy terítsünk vizes törülközőt a fűtőtestekre. Lehetőleg magas párnán vagy párnákon aludjunk. Elalvás előtt vegyünk aromaterápiás meleg fürdőt vagy meleg zuhanyt és lélegezzük be mélyen a nedves levegőt.

Ne tartózkodjunk füstös, poros helyiségekben. Szellőztessünk gyakran.

Védjük fejünket a hidegtől és a huzattól is.

Tegyünk meleg borogatást az arcunkra. Ez lehet száraz, vagy alma ecettel nedves is. De készíthetünk pakolást fahéj és pici víz segítségével, vagy gyömbérből és vízből készült pasztával. Különösen hatásos a bazsalikom levél, gyömbér, szegfűszeg és száraz gyömbér keverékéből és vízből készült pasztával történő pakolás.

Fogyasszunk sok-sok folyadékot lehetőleg gyógytea formájában. A zsálya, a bodzavirág vagy a hársfatea kitűnő gyulladáscsökkentő és nyákoldó hatású.

www.magazin.gyogyulasutjai.hu

Tájékoztató

a képviselőtestület december 16-i üléséről

- Mammográfiai szűrővizsgálat lesz a településen 2010. január 26-29. között. A mellrák felismeréséhez és hatékony kezeléséhez elengedhetetlen ennek a vizsgálatnak a végrehajtása. A kialakult gyakorlatnak megfelelően a szűrést a védőnők szervezik. A szűrőbusz és a kiszolgáló szervezet költségeit az Önkormányzat állja.

- A Sportegyesület belső ellenőrzése: Az Önkormányzat által 2008-2009-ben céljelleggel államháztartáson kívülről juttatott támogatások nyilvántartásának, elszámolásának és felhasználásának tárgyában Illyésné Nagy Terézia, a Jászsági Többcélú Társaság könyvvizsgálója járt el. A vizsgálatvezető javaslatai közül csak kettőt emelek ki: „Az útiköltség-elszámolásokat ellenőrzésként a kifizetés előtt. A készpénz átvételét aláírással igazolják.” Valamint „a pénztári tételeket kiadási és bevételi pénztárbizonylattal támaszák alá.” (bővebben lásd kéréses írást)

A zárt ülés napirendjén az Ipari Parkkal kapcsolatos aktuális feladatok szerepeltek. Az ülés végén polgármester asszony, valamint a címzetes főjegyző úr áldott karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánt egy pohár pezsgő kíséretében.

Kaszai Tamás

Jászsági Kistérségi Helyi Közösség hírei

A Jászság életében immáron második alkalommal nyílt lehetőség arra, hogy a térségben élők LEADER típusú pályázatok segítségével próbáljanak meg fejlesztési forrásokhoz jutni elképzeléseik megvalósításához. A LEADER+ program keretén belül négy település területén összesen 47 pályázat valósult meg.

Az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtásához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 122/2009. (IX. 17.) FVM rendelet értelmében, a LEADER pályázatok benyújtására 2009. november 16-ig volt lehetőség az Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete tervezési területén. A munkaszervezet várakozásainak megfelelően nagy érdeklődés mutatkozott a felhívás iránt.

A pályázatokat most első ízben – a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) és az illetékes LEADER Helyi Akciócsoportok (HACS) között létrejött dele-

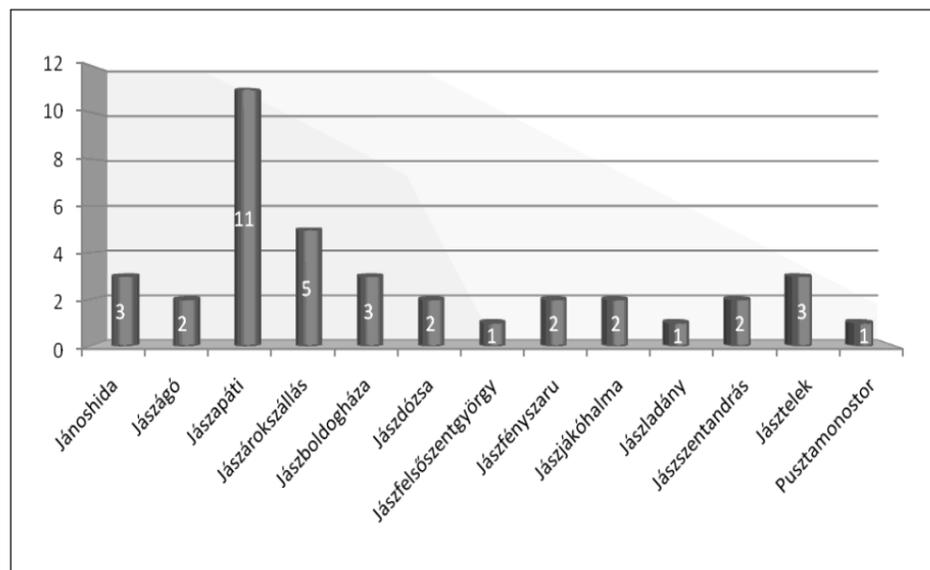
gálási szerződés alapján – lehetett az Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete LEADER HACS munkaszervezetének irodájába benyújtani.

A pályázati időszakot megelőzően – valamint annak időszakában – a munkaszervezet kollégái tájékoztató fórumok tartásával, valamint személyes tanácsadásokkal ismertették meg a térségünkben élőket az ÚMVP IV-es tengelyes pályázati lehetőségeivel, koordinálva a pályázatok elkészítését. Számos személyes konzultáció alkalmával kollégáink harmincnegyeven kapcsolódó pályázati ötletet rögzítettek és adtak szakmai tanácsot azok elkészítéséhez.

A Jászságból összesen harmincnegyeven LEADER pályázat érkezett az irodába közel 156 millió forintos igényt fogalmazva meg.

A munkaszervezet jelentős eredménynek tekinti, hogy a beérkezett pályázatok érdemi vizsgálatát – formai, jogosultsági és szakmai értékelést – az egyesület munkatársai végezhetik.

A beérkezett pályázatok településenkénti megoszlása a következő:

Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete munkaszervezete
Iroda: 5130 Jászapáti, Tompa Mihály utca 2. • Tel: 06-57/443-570, 06-30/402-2689
Mihályi Mónika 06-30/600-4818

Az első benyomás tartós, így hangzik a szólás, és mennyire igaz! Az ember küllemére, viselkedésére, megnyilvánulásaira vonatkozik, azaz kinézetünk sokat elárul rólunk, elsősorban ez alapján ítélnék meg minket. Vagyis reggel, ha kilépünk az utcára, jól gondoljuk át, milyen üzenetet közvetítünk a külvilág felé! Az öltözködés és ennek kultúrája az elmúlt században rengeteget változott, egyszerűsödött. Manapság alig kell valamilyen szabályt betartanunk, sőt néha úgy tetszik, szinte semmit. Az öltözködési katasztrófák rendszerint a jeles eseményeken robbannak ki. Ezek a jelenségek senkit sem kímélnek, vizuális sokkhatásként hónapokig kísértik az embert. A nők sem „tisztelik” a jó ízlést, de a férfiak...! Mondhatnánk azt is, hogy ha nem érkezik az adott eseményre a meghívó mellé ún. dresszkód, hát akkor mégis hogyan találjuk ki, egyes alkalmakra mit kell felvenni? Egyszerű, ha alkalom, ki kell öltözni, vagyis ne a hétköznapi munkásruhánkat öltjük magunkra! Minél nagyobb volumenű egy esemény, annál elegánsabban kell felöltözni.

A divat változik, az elegancia azonban nem megy ki a divatból. Vagyis a törvényszerűt, az állandót kell szem előtt tartani, ha öltözködési szabályokról beszélünk.

1. Az öltözködésre mindig szenteljünk elég időt, legyenek az egyes ruhadarabok összhangban! Indulás előtt vizsgáljuk meg kinézetünket a tükörben! Ez fontos, hiszen emberek közé megyünk!

2. Kimenős és otthoni öltözetünk egyaránt legyen tiszta, ne legyen toprongyos, szakadt!

Illemtani leckék V. Öltözködés

3. Ruhatárunk minden darabját úgy válogassuk össze, hogy az alakunkhoz, korunkhoz, bőr- és arcszínünkhöz előnyösen alkalmazkodjon! Vagyis azt hangsúlyozzuk, ami előnyös, az előnytelenégeinket pedig igyekezzünk palástolni!

4. Moziba nem kell kiöltözni, de színházba, hangversenyre, operaelőadásra igen! Ilyenkor az előadást, a közreműködőket tiszteljük meg az alkalmi viselettel.

a) Férfiak esetében manapság már eltekinthetünk a fekete öltönytől, de az alkalom megkívánja az öltönyt, vagy a zakó- nadrágot. A jólöltözöttség egyik alapfeltétele a ruhához illő ing, nyakkendő és zokni kiválasztása. Ne válasszunk feltűnő színeket (narancssárga, pink, lila), hacsak nem vagyunk film-, rock-, rap-, illetve diszkószatórok! (Az állatvilággal ellentétben az embereknél a nők kiváltsága felhívni magukra a másik nem figyelmét.)

b) Nők esetében a kosztüm, rövidebb (délutáni események, koktélpárti), hosszabb, elegánsabb ruhák (színház, opera, estély) az elfogadhatóak. Manapság rengeteg nő választja a csillogós felső- nadrág összeállítást, sokszor a báli szezonban is. Nem elegáns. Oly kevés alkalmunk van kiöltözni, ünnepelni, legalább azon ritka alkalmakkor adjuk meg a módját!

In vino veritas!

„Borban az igazság!
Borban van az élet!
Hogyha bort ihatok,
Vidám kedvem éled.”
(ismeretlen szerző)

Kedves Barátaim!

Az év első napjai a köszöntésről szólnak, felkeressük barátainkat, jó ismerőseinket és sikeres új esztendőt kívánva hörpintjük ki poharainkat, összekoccintva. Beszélgetünk az év reményeiről, feladatairól, jövődől eseményeiről, és emlékezünk a régre, és azokból is leginkább azokra, amik számunkra örömet, vigasságot hoztak.

Ezt teszem most én is veletek közösen, emlékezek, az elmúlt év borbaráti estjeire, és előre tekintek az idei eseményekre.

Az őszi, a szüreti, és a baráti estek sora, új bor, s persze a régi asztalokra, poharakba kerülve kóstolva, beszélgetve róla, és tőle jó kedvre derülve.

Mit is hozott az őszi? Négy estén át ismerkedtünk tovább a magyar borokkal, magyar borászatokkal.

Az első, amiről már írtam is, csak megemlítem újra, Font Gábor borait ízlelhetjük, melyek egyszerű, friss gyümölcsös íz-ként kerültek poharainkba.

A második alkalommal Csapakra kirándulhattunk, s házigazdánk Jásdi István lett, ki megismertette velünk pincéje néhány kiváló borát, és mellette a borvidék jellegzetességeit is. Találkozhattunk a nevezetes Csapaki rizlinggel, ami zamatos olaszrizling és a vidék jellegzetes íze.

Megtudtuk azt is, hogy a pince ahol munkálkodik, az 1849-től a veszprémi püspök, Ranolder János borgazdaságának központja volt. A név ma is sokszor megjelenik, mivel a pince két borának is ezt nevet adta, Ranolder cuvée, fehér és vörös. Jó borok, jó hangulat, szép emlékek.

A következő alkalom, mikor november végén, 27-én Lenkey Géza látogatott el hozzánk, és a tokaji borvidék, Mád ízait tette asztalainkra. Családi birtokukat ismerhettük meg általa, amit még édesapjuk alapított, és Ők építene tovább, ízletes borokat alkotva. Ha a tokaji borvidék szóba kerül, sokaknak az aszú, és a puttonyok jutnak eszükbe, de ma már a kiváló száraz tételek is jellemzik e vidéket. Mi is ezeket ismertük meg ezen az estén először, és minden palack egy új történettel került be-

mutatásra. Én most kettőt emelek ki csak, amelyek nekem a legkedvesebbek lettek.

A borok, lehetnek színben, ízben, illatban remekek, amit kiváló mesterek készítenek de kell még az is, hogy a palack, a címke, s rajta a szöveg adjon hozzá értékeket.

Itt a bor kiváló és a felirat is ötletes, idézem mindkettőt, és megértitek miért is mondom ezt.

AZ ÉLET SZÉP

Ivóbor jóbarátoknak.

Ha úgy érzed, görcsbe rándul a gyomrod, torkodban gombóc, mázsás súlyok alatt roskadozva jársz, bujkálsz hangokat hallva, összerendezsz, agyadban méhek hangyákkal háborúznak, ha kérdeznék motyogsz valamit és mindjárt elsírod magad – Kezdd el mondogatni: AZ ÉLET SZÉP...

„KIS CSALÁDOM,

A Kis családban a gondoskodó furmint a feleségem, a kedves hárslevelű a Zalán fiam, és a pajkos sárga muskotály, a kis Milán.

Így képzeltem el én a bort kicsit kapatosan, egy jól sikerült kóstolás után”

Nem is írnék többet erről, kit megragadtak e sorok, keresse, és kóstolja meg, s meg fogja érteni a bort.

Folytatom tovább, jött a December, és ahol még nem jártunk idáig, Fertőrákos, soproni borvidék, Jandl Pincészet. Meghívásunkra Jandl Arnold érkezett, aki a pincészet ifjú képviselője és boraikon keresztül az est folyamán megismertük a vidéket, a munkájukat. Izleltük a Kékfrankost, ami talán itt a legjobb és persze még jónéhány kiválóságot.

És év vége lett, amikor az ember számot ad – mit is csináltunk az év során. Szerveztünk, ismerkedtünk tovább a magyar borokkal, némi gasztronómiával, s ami nekem a legtöbbet jelenti, a sok barát újra és újra összejön, és nem csak a bor miatt, hanem mert együtt lenni jó...

Csak egy gondolat a jövőre: folytatjuk tovább az ismerkedést, s itt van mindjárt január 15-én az első alkalom, amikor Kaló Imre jön, megismerjük majd az erdészt, a borászt, Szomolyát ahol, kiváló borait készíti, és persze néhány különleges ízt is.

Áldott boldog Új esztendőt Barátaim!
Baranyi József

1. A láthatatlan ruhadarabok – a fehéreműk – legalább olyan fontos részei a ruházatnak, mint a felsőruházat. Sohasem tudhatjuk, mikor kerülünk olyan helyzetbe, hogy láthatóvá válnak. Ezért fordítsunk ezekre is nagy gondot!

2. Az ízléses öltözködésnek nem a gazdag ruhatár az alapfeltétele, hanem inkább a türelem és a gyakorlat, illetve a jól kombinálhatóság.

3. Munkahelyre egyszerű, kényelmes ruha illik.

4. Kiránduláshoz és egyéb szabadidős tevékenységhez, és csakis ezekhez, a sportos öltözék való. Egyéb alkalmakkor tilos, még akkor is, ha válogatott kerettagok, vagy Arsenál szurkolók vagyunk.

5. Utazáshoz hasznos, ha kényelmesen és rétegesen öltözzünk fel!

Öltözködj fel! Nagyon sok örömet tud okozni az, ha kinézetünket őszintén megdicsérik. Nem azt mondják, hogy de jó ez a szoknya (csak nem rajtad), hanem azt, hogy milyen jól nézel ki! Ehhez pedig nem pénz kell, nem is a divat folytonos hajszolása, hanem türelem és odafigyelés. És ne feledjük, a divatot nem követni kell, hanem csinálni! Hordjuk azt, ami jól áll!

Nagy Ildikó

Felhasznált irodalom:

Köves J. Julianna: Illik tudni. A kulturált viselkedés szabályai, K. u. K. Kiadó, Budapest, 1993.